

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕНЕРГЕТИКИ, ЕЛЕКТРОНІКИ ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКИ ТА ГІДРОЕНЕРГЕТИКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету енергетики,
електроніки та інформаційних
технологій

_____ В.Л. Коваленко

« _____ » _____ 2019

ТЕПЛОВІ ЕЛЕКТРИЧНІ СТАНЦІЇ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки _____ бакалавр _____
(назва освітнього ступеня)

спеціальності _____ 144 Теплоенергетика _____
(шифр, назва спеціальності)

спеціалізації / предметної спеціальності _____
(якщо є) (шифр і назва)

освітньо-професійна програма _____ Теплоенергетика _____
(назва)

Укладач /Укладачі: Єрофєєва А.А. ст. викладач

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри теплоенергетики та
гідроенергетики
Протокол № 3 від “10” вересня 2019 р.
Завідувач кафедри теплоенергетики та
гідроенергетики

Ухвалено науково-методичною радою
Факультету енергетики, електроніки та
інформаційних технологій
Протокол № 2 від “11” вересня 2019 р.
Голова науково-методичної ради
факультету енергетики, електроніки та
інформаційних технологій

_____

(підпис)

А.О. Чейлитко

(ініціали, прізвище)

_____

(підпис)

А. І. Безверхий

(ініціали, прізвище)

2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрямок підготовки, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 14 Електрична інженерія (шифр і назва)	Вибіркова	
Розділів – 7	Спеціальність 144 Теплоенергетика (шифр і назва)	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150		4-й	5-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 6,6	Освітньо-професійна програма Теплоенергетика	Лекції	
		48 год.	12 год.
		Практичні	
	Рівень вищої освіти: бакалаврський	16 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
Самостійна робота		86 год.	134 год.
Вид підсумкового контролю: екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Теплові електричні станції» є сформуванню у студентів знання про місце й роль основних законів термодинаміки й теплопередачі в області виробництва електроенергії, виробити й закріпити вміння в області розрахунків теплових схем ТЕС.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Теплові електричні станції» є: формування теоретичних знань та практичних навичок у майбутніх теплоенергетиків відповідно до поставленої мети.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:** характеристики і властивості матеріалів, обладнання, процесів в теплоенергетичній галузі.

вміти: досліджувати та визначити проблему і ідентифікувати обмеження, включаючи ті, що пов'язані з проблемами охорони природи, сталого розвитку, здоров'я і безпеки та оцінками ризиків в теплоенергетичній галузі.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Основне призначення та принцип дії теплових електричних станцій

Тема 1. Енергетика й теплові електричні станції

Призначення теплової електричної станції; Опис технологічної схеми ТЕС; Класифікація теплових електростанцій; Електричні станції й енергосистеми; Призначення атомних, гідравлічних, вітряних, сонячних, гідроакumuлюючих електростанцій; Електричне й теплове споживання; Промислові й комунальні теплові споживачі.

Тема 2. Технологічні схеми теплових електростанцій

Технологічна схема ТЕС. Технологічна схема паротурбінної електростанції.

Розділ 2. Проміжний перегрів пари та регенеративний підігрів конденсату

Тема 3. Проміжний перегрів пари

Проміжний перегрів пари на конденсаційних електростанціях; Проміжний перегрів пари на ТЕЦ.

Тема 4. Регенеративний підігрів конденсату

Схеми регенеративного підігріву і типи підігрівачів; Схеми регенеративного підігріву з підігрівачами змішуючого (контактного) типу; Визначення потреби пари для паротурбінної установки при використанні регенеративних підігрівачів змішуючого типу; Регенеративні підігрівачі поверхневого типу; Конструкції регенеративних підігрівачів поверхневого типу; Тепловий розрахунок поверхневих підігрівачів.

Розділ 3. Основне устаткування теплових електростанцій

Тема 5. Котельні агрегати ТЕС

Загальна характеристика котельних установок; Класифікація і основні характеристики парових котлів; Водний режим і забезпечення якості пари в парогенераторах; Експлуатаційні режими парогенераторів.

Тема 6. Парові турбіни

Принцип роботи і конструктивні елементи турбін; Класифікація парових турбін; Типова конструкція парової турбіни; Регулювання потужності турбіни.

Тема 7. Генератори електричного струму

Поняття, різновиди; Специфіка та принцип роботи.

Тема 8. Блокові силові трансформатори і трансформатори власних потреб станції

Поняття, різновиди; Специфіка та принцип роботи.

Розділ 4. Елементи теплової схеми ТЕС

Тема 9. Конденсаційні установки

Основні елементи та робота конденсаційної установки; Тепловий баланс конденсатора.

Тема 10. Деаератори

Призначення і принцип дії деаераторної установки; Класифікація деаераторів; Тепловий розрахунок деаератора; Випарники.

Розділ 5. Допоміжне устаткування ТЕС. Вибір насосів

Тема 11. Живильні насоси

Поняття, різновиди; Специфіка та принцип роботи.

Тема 12. Конденсатні насоси

Поняття, різновиди; Специфіка та принцип роботи.

Тема 13. Циркуляційні насоси

Поняття, різновиди; Специфіка та принцип роботи.

Розділ 6. Атомні електростанції

Тема 14. Загальні поняття основ ядерної енергетики

Структура атомного ядра; Радіоактивний розпад; Ядерні реакції; Ядерний реактор; Ядерне паливо.

Тема 15. Класифікація атомних електростанцій

Класифікація по типу реактора, по типу відпускаємої енергії; Принцип роботи; Переваги та недоліки.

Тема 16. Основні конструктивні частини ядерних реакторів

Активна зона з ядерним паливом і сповільнювачем; Відбивач нейтронів, що оточує активну зону; Теплоносій; Система регулювання ланцюгової реакції, в тому числі аварійний захист; Радіаційний захист; Система дистанційного керування.

Розділ 7. Економічна ефективність ТЕС і енергетичні показники конденсаційної електростанції. Розробка й створення екологічно безпечних ТЕС

Тема 17. Економічна ефективність ТЕС і енергетичні показники конденсаційної електростанції

Визначення наведених витрат; Визначення річної витрати палива; Баланс тепла й коефіцієнти корисної дії конденсаційної електростанції і її установок.

Тема 18. Розробка й створення екологічно безпечних ТЕС

Вплив роботи ТЕС на навколишнє середовище; Класифікація ТЕС за екологічними показниками; Методи зниження викидів оксиду азоту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	пр.	лаб	сам. роб	Інд роб		л	пр.	лаб.	сам роб	Інд роб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Основне призначення та принцип дії теплових електричних станцій												
Тема 1. Енергетика й теплові електричні станції.	12	4	4	-	4	-	12	2	2	-	8	-
Тема 2. Технологічні схеми теплових електрост.	10	2	-	-	-	8	10	2	-	-	-	8
Разом за розділом 1	22	6	4	-	4	8	22	4	2	-	8	8
Розділ 2. Проміжний перегрів пари та регенеративний підігрів конденсату												
Тема 3. Проміжний перегрів пари.	8	2	-	-	6	-	8	-	-	-	8	-
Тема 4. Регенерат. підігрів конденсату.	12	4	4	-	4	-	12	2	-	-	10	-
Разом за розділом 2	20	6	4	-	10	-	20	2	-	-	18	-

Розділ 3. Основне устаткування теплових електростанцій												
Тема 5. Котельні агрегати ТЕС.	8	4	-	-	4	-	8	-	-	-	8	-
Тема 6. Парові турбіни.	14	4	8	-	2	-	10	2	2	-	6	-
Тема 7. Генератори електричн. струму.	4	2	-	-	2	-	6	-	-	-	6	-
Тема 8. Блокові силові трансформ. і трансформ. власних потреб станції.	4	2	-	-	2	-	6	2	-	-	4	-
Разом за розділом 3	30	12	8	-	10	-	30	4	2	-	24	-
Розділ 4. Елементи теплової схеми ТЕС												
Тема 9. Конденсац. установки.	8	2	-	-	6	-	8	-	-	-	8	-
Тема 10. Деаератори.	12	4	-	-	8	-	12	-	-	-	12	-
Разом за розділом 4	20	6	-	-	14	-	20	-	-	-	20	-
Розділ 5. Допоміжне устаткування ТЕС. Вибір насосів												
Тема 11. Живильні насоси.	6	2	-	-	4	-	6	-	-	-	6	-
Тема 12. Конденсатні насоси.	8	2	-	-	-	6	8	-	-	-	-	8
Тема 13. Циркуляц. насоси.	6	2	-	-	4	-	6	-	-	-	6	-
Разом за розділом 5	20	6	-	-	8	6	20	-	-	-	12	8

Розділ 6. Атомні електростанції												
Тема 14. Загальні поняття основ ядерної енергетики.	10	4	-	-	6	-	10	-	-	-	10	-
Тема 15. Класифікац. атомних електрост.	8	2	-	-	6	-	8	-	-	-	8	-
Тема 16. Основні конструкт. частини ядерних реакторів.	6	2	-	-	4	-	6	-	-	-	6	-
Разом за розділом 6	24	8	-	-	16	-	24	-	-	-	24	-
Розділ 7. Економічна ефективність ТЕС і енергетичні показники конденсаційної електростанції. Розробка й створення екологічно безпечних ТЕС												
Тема 17. Економічна ефективн. ТЕС.	8	2	-	-	6	-	8	-	-	-	8	-
Тема 18. Розробка й створення екологічно безпечних ТЕС.	6	2	-	-	4	-	6	2	-	-	4	-
Разом за розділом 7	14	4	-	-	10	-	14	2	-	-	12	-
Усього годин	150	48	16	-	72	14	150	12	4	-	118	16

5. Теми лекційних занять

№ теми з/прогр. вказується номер теми відповідно до п.3 Програма навчальної дисципліни	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.	з.ф.
1	Енергетика й теплові електричні станції.	2	2
1	Призначення атомних, гідравлічних, вітряних, сонячних, гідроакumuлюючих електростанцій.	2	
2	Технологічні схеми теплових електростанцій.	2	2
3	Проміжний перегрів пари.	2	
4	Регенеративний підігрів конденсату.	2	2
4	Конструкції регенеративних підігрівачів поверхневого типу.	2	
5	Котельні агрегати ТЕС.	2	
5	Водний режим і забезпечення якості пари в парогенераторах.	2	
6	Парові турбіни.	2	2
6	Типова конструкція парової турбіни.	2	
7	Генератори електричного струму.	2	
8	Блокові силові трансформатори і трансформатори власних потреб станції.	2	2
9	Конденсаційні установки.	2	
10	Деаератори.	2	
10	Тепловий розрахунок деаератора.	2	
11	Живильні насоси.	2	
12	Конденсатні насоси.	2	
13	Циркуляційні насоси.	2	
14	Загальні поняття основ ядерної енергетики.	2	
14	Ядерний реактор.	2	
15	Класифікація АЕС.	2	
16	Основні конструктивні частини ядерних реакторів.	2	
17	Економічна ефективність ТЕС.	2	
18	Розробка й створення екологічно безпечних ТЕС.	2	2
Разом		48	12

6. Теми практичних (семінарських/лабораторних) занять

(слід обрати вид занять відповідно до навчального плану, має збігатися з п.1 Опис навчальної дисципліни та п.4. Структура навчальної дисципліни)

№ теми з/прогр. вказується номер теми відповідно до п.3 Програма навчальної дисципліни	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.	з.ф.
1	Ознайомлення із принципом роботи теплових електричних станцій.	4	2
4	Визначення витрати пари на регенеративні підігрівники турбінної установки типу ПТ.	4	
6	Вивчення конструкцій і техніко-економічних характеристик теплофікаційних турбін типу ПТ.	4	2
6	Теплотехнічні випробування частини високого тиску парової турбіни типу ПТ-25-90/10.	4	
Разом		16	4

7. Самостійна робота

№ теми з/прогр. вказується номер теми відповідно до п.3 Програма навчальної дисципліни	Назва теми	Кількість годин	
		д.ф.	з.ф.
1	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до захисту ПР1.	4	8
2	Опрацювання теоретичного матеріалу. Виконання першого розділу індивідуального завдання.	8	8
3	Опрацювання теоретичного матеріалу.	6	8
4	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до захисту ПР2.	4	10
5	Опрацювання теоретичного матеріалу.	4	8
6	Опрацювання теоретичного матеріалу, підготовка до захисту ПР3, ПР4.	2	6
7	Опрацювання теоретичного матеріалу.	2	6
8	Опрацювання теоретичного матеріалу.	2	4
9	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до аудиторної контрольної роботи.	6	8
10	Опрацювання теоретичного матеріалу.	8	12
11	Опрацювання теоретичного матеріалу.	4	6
12	Опрацювання теоретичного матеріалу. Виконання другого розділу індивідуального завдання.	6	8
13	Опрацювання теоретичного матеріалу.	4	6
14	Опрацювання теоретичного матеріалу.	6	10
15	Опрацювання теоретичного матеріалу.	6	8
16	Опрацювання теоретичного матеріалу.	4	6

17	Опрацювання теоретичного матеріалу. Підготовка до аудиторної контрольної роботи.	6	
18	Підготовка до підсумкового контролю.	4	
Разом		86	134

Індивідуальне завдання

Мета індивідуального завдання: детальніша і ґрунтовніша проробка лекційного матеріалу; перевірка та контроль ступеня засвоєння теоретичного матеріалу; формування у студентів передбачених робочою програмою вмінь.

Тема: індивідуальна, згідно з варіантом, який утвердить викладач.

8. Види контролю і система накопичення балів

<i>Вид контролю</i>	<i>Бали</i>
Аудиторна контрольна робота за темою 1-9	10
Захист практичної роботи №1	5
Захист практичної роботи №2	5
Виконання 1 частини індивідуального завдання	10
Поточний контроль №1	30
Аудиторна контрольна робота за темою 10-18	10
Захист практичної роботи №3	5
Захист практичної роботи №4	5
Виконання 2 частини індивідуального завдання	10
Поточний контроль №2	30
Підсумковий контроль	40

Аудиторні контрольні роботи представляють собою опитування, яке проводиться у письмовій формі і представляє собою відповіді на питання, що засвідчують теоретичний рівень засвоєння матеріалу студентами. Опитування містить 5 запитань, кожне з яких оцінюється в 1 бал.

Захист лабораторних робіт представляє собою відповіді на контрольні запитання, що наводяться в методичних вказівках до виконання лабораторних робіт. Звіт з лабораторної роботи оформлюється згідно до вимог. Оцінка за лабораторну роботу складається з таких складових: вірно виконана робота з обґрунтованим висновком – 1 бал; складання звіту – 1 бал; вірні відповіді на 3 контрольних запитання викладача – 3 бали. Максимальний бал за захищену лабораторну роботу – 5 балів.

Виконання індивідуального завдання підтверджує практичні навички та уміння. Розподіл балів за виконання індивідуального завдання наведено в таблиці.

<i>Вид розрахунку</i>	<i>Бали</i>
Виконання 1 розділу індивідуального завдання	20
Виконання 2 розділу індивідуального завдання	20
Загальна кількість балів за індивідуальне завдання	40

Підсумковий контроль представляє собою тестові завдання з 20 питань. Максимальна кількість балів за тест – 40.

Відповіді на перші 10 питань оцінюються загальною кількістю 10 балів (1 вірна відповідь 1 бал) інші 10 - оцінюються загальною кількістю 30 балів (1 вірна відповідь 3 бали).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		<i>Екзамен</i>	<i>Залік</i>
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

9. Рекомендована література

Основна:

1. Машанова О.Є. Теплові електричні станції. Навчально-методичний посібник / О.Є. Машанова. – Запоріжжя: ЗДІА, 2011. – 169 с.
2. Стерман Л.С. Тепловые и атомные электрические станции: Учебник для вузов / Л.С. Стерман, В.М. Лавыгин, С.Г. Тишин. – М.: Энергоатомиздат, 1995. – 416 с.
3. Рыжкин В.Я. Тепловые электрические станции: Учебник для вузов / Под ред. В.Я. Гиршфельда. – М.: Энергоатомиздат, 1987. – 328 с.
4. Тепловые и атомные электрические станции / Справочник. Под общ.ред. В.А. Григорьева и В.М. Зорина – М.: Энергоатомиздат, 1989. – 603 с.

Додаткова:

1. Бойко Е.А. Тепловые электрические станции (паротурбинные энергетические установки ТЭС): Справочное пособие / Е.А. Бойко, К.В. Баженов, П.А. Грачёв. Красноярск: ИПЦ КГТУ, 2006. – 152 с.
2. Щепетильников М.И., Хлопушин В.И. Сборник задач по курсу ТЭС. Учеб.пособие для вузов. – М.: Энергоатомиздат, 1983. – 176 с.
3. Сборник задач по тепловым и атомным электростанциям: учебное пособие / В.Ф.Жидких, В.М. Лавыгин, Н.И. Тимошенко, С.Г. Тишин; под ред. Д.П. Елизарова. – М.: Издательский дом МЭИ, 2006. – 36 с.

Інформаційні ресурси:

1. Сайт наукової бібліотеки ЗНУ [Електронний ресурс] : [Веб-сайт]. – Електронні дані. – Режим доступу: <http://library.znu.edu.ua/> (дата звернення 22.01.2020) – Назва з екрана.

Погоджено
з навчальним відділом

_____

« _____ » _____

Додаток

(роздруковується у разі внесення змін !!!
із новою програмою роздруковувати не слід)

Доповнення та зміни до робочої програми навчальної дисципліни

«—————»
(назва)

Протокол засідання кафедри (дата та номер)	Внесені зміни	Підпис завідувача кафедри, дата